

Posudek vedoucího na bakalářskou práci Veroniky Křištofové
Rímské cesty v Pannónii. Praha 2008.
53 stran textu, 48 černobílých a barevných obrázků.

Problematika cest a komunikací na území římských provincií náleží k důležitým otázkám, které nejen z hlediska technického, ale především logistického a ekonomického charakterizují kvalitu života v Římany nově získaných oblastech. Tento aspekt hodnotí ve své bakalářské práci také V. Křištofová. Studie je rozdělena na 6 hlavních částí. V úvodních autorka hodnotí situaci v Pannonii od doby jejího ustavení po r. 9 po Kr., podává základní charakteristiku správního členění a uspořádání od 1. až do 4. století po Kr. Poté již přistupuje k samotné problematice cest a komunikací; zde správně zmiňuje zásadní význam jantarové cesty (stezky), spojující již od pravěku adriatickou oblast s Baltským mořem.

Práce, zaměřená na římské cesty, se nemůže vyhnout statutárním a správním otázkám: tuto problematiku V. Křištofová stručně analyzuje v další kapitole (s. 12 – 13). Provinciální cesty měly různý status a tomu odpovídala také jejich podoba. Pokud je o postavení *beneficiáriů*, je třeba doplnit, že patřili mezi *immunes*, byli tedy včleněni do řádných vojenských jednotek (*Domaszewski, A. – Dobson, B. 1967: Die Rangordnung des römischen Heeres, BonnerJahrb. 14.*). Jak bylo konstatováno výše, představovala silniční síť jednu z důležitých stránek v životě provincií – pokud jde o vojenskou stránku věci, zajištění snadného a úspěšného spojení mezi provinciemi a Římem bylo často jedním z důvodů vzniku nových provincií. Z tohoto důvodu jejich vznik a budování nebylo nahodilým krokem, ale vycházelo z přesně stanovených záměrů. Také této problematice se autorka věnuje (s. 17 – 20), počínaje vyměřováním cest, vyměřovacím zařízení a struktuře cest. Oprávněně zdůrazňuje podíl vojenských jednotek na jejich vzniku a samotné výstavbě. Následuje exkurs zaměřený na dopravní prostředky: vozy a jejich typy. Důležitou součástí práce je také kapitola o stavbách, vznikajících v souvislosti s cestami. K těm patří mosty (autorka zmiňuje příklady z Emony, Aquinca). Nedílnou součástí provinciální silniční sítě byly také stanice *mansiones* a *mutationes* – jejich hodnocení a uvedení konkrétních příkladů by si jistě zasloužilo více místa (v případě Höffleinu je třeba uvést, o kterou polohu se jedná; existoval zde také tábor a villa; Kastler 1998). Větší pozornost by se však zasloužila část věnovaná milníkům (autorka jich z Pannonie uvádí na 200). Tyto

představují nejen důležitý epigrafický pramen, ale vypovídají o samotné silniční síti a jsou důležitou oporou pro její chronologii.

Následující kapitoly (s. 32 – 37) hodnotí situaci v samotné Pannonii. Autorka stručně zmiňuje autentické prameny (itineráře, Notitiae Dignitatum, Tabula Peutingeriana ad.) a na příkladu dvou největších měst (Aquincum a Carnuntum) podává solidní charakteristiku konkrétních archeologických kontextů. Jen v případě Carnunta je třeba upozornit na objevení fora civilního města, podél něž vedla limitní cesta (je situována jižněji od tzv. Dianina chrámku, než se původně předpokládalo). Poslední kapitola je věnována obchodu – zajímavá je část věnovaná přepravní kapacitě (s. 41 – 43), kde ve srovnání s říčním a mořským obchodem je přeprava po cestách nejméně výhodná.

Předložená práce i přes výš zmíněné připomínky dokazuje skutečnost, že autorka zvládla práci s cizojazyčnou odbornou literaturou, podala její odpovídající zhodnocení a prokázala schopnost analytického posouzení dané problematiky. Z těchto důvodů považuji tuto práci za vhodný podklad pro obhajobu a udělení titulu „bakalář“.

V Praze, 1. září 2008

PhDr. Jiří Musil, PhD.
Ústav pro klasickou archeologii